

تاثیر منفی رکود اقتصادی بر حرکت درست آموزش عالی؛ دانشگاه‌ها تا چه میزان می‌توانند بر توسعه همه جانبه موثر باشند؟

توسعه علمی پیش نیاز توسعه همه جانبه کشور است که باید مورد توجه جدی نهادهای دولتی قرار گیرد.

به گزارش سایت خبری پرسون، تفکر درست و مدیریت و برنامه ریزی مناسب، یکی از مهم‌ترین شاخص‌های تغییر و تحول در سیستم پویای دانشگاهی و رشد متعادل آن است تا به اینصورت بتوان تمامی نیازهای جامعه از قبیل نیازهای اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی را رفع کرد.

تصور می‌شود که آینده ایران با سند چشم انداز ۱۴۰۴ در رتبه اول اقتصادی، علمی و فناوری در سطح منطقه جنوب غرب آسیا قرار بگیرد و مطالعات گوناگون در این زمینه نشان می‌دهد که مهم‌ترین عامل بنیادی توسعه جهان نظام آموزش عالی یا نقش دانشگاه هاست که می‌تواند رشد همه جانبه اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی را به دنبال داشته باشد؛ بنابراین کشورهایی که خواهان توسعه پایدار، نظامند و هدفمند هستند باید نظام آموزش عالی خود را به همان تناسب توسعه دهند و مهم‌ترین لازمه این بحث این است که مسئولان به بررسی فرآیند شناخت دقیق جزئیات گذشته و اتفاقات امروزه در عوامل درونی و بیرونی تاثیرگذار دانشگاه‌ها اقدام کنند.

از آنجایی که برخورداری از تفکر برنامه‌ریزی و سازماندهی، ضرورت اساسی دارد بنابراین لازم است تا روسا و مدیران دانشگاهی با اهداف بلند مدت خود مسیر توسعه و رشد دانشگاه‌ها را فراهم سازند؛ چرا که سیستم دانشگاهی زیر مجموعه سیستم آموزش عالی و سیستم اجتماعی است به همین علت از دیگر سیستم‌های کشور نظیر سیستم آموزشی، سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی تاثیر خواهد پذیرفت.

تمامی دانشگاه‌ها دارای سیستم خاصی هستند که می‌تواند تحول را هم فراهم آورد به این معنا که نظام آموزش عالی همواره با محیط پیرامون خود در ارتباط است و همین ارتباط متقابل و مداوم باعث می‌شود تا توسعه دانشگاهی با همت مسئولان بیش از پیش رشد داشته باشد.

لزوم رفع مسئله بازار کار در سطوح پایین آموزش

ابراهیم صالحی عمران، رئیس دانشگاه فنی و حرفه‌ای کشور با بیان اینکه مسئله بازار کار در سطوح پایین آموزش را باید حل کرد، افزود: کار و دانش در نظام آموزش و پرورش با هدف ورود دانش آموزان به بازار کار است، نه اینکه آن‌ها متقاضی ورود به دانشگاه‌های آموزش عالی باشند. تا این بخش به صورت ریشه‌ای حل نشود این مشکل پابرجا خواهد بود. علت اینکه در کشور این چنین نیست بدین خاطر است که برنامه‌ریزی‌ها از سطوح پیش از دبستان، دوره متوسطه اول و دوم باید اصلاح شود و بخشی از آن به تغییر نگرش‌های فرهنگی جامعه برمی‌گردد.

رئیس دانشگاه فنی و حرفه‌ای کشور اضافه کرد: آموزش عالی در کشور به معنای این است که هر کسی که دانشگاه رفته و مدرک تحصیلی اخذ کرده در دولت استخدام و صاحب منصب و امتیازات مختلف می‌شود و همین امر به دانشگاه‌ها فشار می‌آورد که راه رسیدن و ارتقای منزلت‌های اجتماعی و سیاسی و اقتصادی کسب مدرک آموزشی است و منجر به ظهور پدیده‌ای به نام مدرک گرایی شده است و به اصل "هر چه مدرک بیشتر بهتر" رسیده است. این موضوع باید اصلاح شود و تغییر این نگاه مستلزم این است که رسانه‌ها و آموزش و پرورش، خانواده و صدا و سیما همه پای کار باشند و به یک نهضت ملی تبدیل شود.

او با بیان اینکه برای ورود فارغ التحصیلان به بخش‌های خصوصی فکری نکرده ایم، افزود: عمده کشورهای جهان فارغ التحصیلان پشت میز نشین تربیت نمی‌کنند، بلکه افراد پس از اتمام تحصیلات وارد بخش‌های خصوصی می‌شوند؛ لذا باید به ایجاد این نگرش‌ها پرداخت و این نگاه در ذهن فارغ التحصیلان و کارفرمایان بازنگری شود.

صالحی عمران همچنین بیان کرد: یکی از اصلاحات دیگری که در آموزش و پرورش دنیا اتفاق افتاد، حرفه‌گرایی در آموزش عالی است و در حقیقت رشته‌های مهارتی کنونی بسیار مهم هستند و جایگاه حرفه‌گرایی و مهارت‌آموزی بسیار ارزش پیدا کرده است.

بیش از ۴۰ درصد از فارغ التحصیلان دانشگاهی بیکار هستند

علی اوسط هاشمی معاون وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی و رئیس آموزش فنی و حرفه‌ای کشور گفت: اینکه بیش از ۴۰ درصد از فارغ التحصیلان دانشگاهی بیکار هستند شاید به این دلیل باشد که وزارت علوم رسالت خود را تولید دانش و ترویج آن نمی‌داند. باید گفت که ارزش‌ها را به برخورداری از عنوان و مدرک محدود کردیم و متأسفانه به قابلیت و استعداد و کمک به رویش و شکوفایی به عنوان یک اصل مهم در آدمی توجه نکرده‌ایم.

او اضافه کرد: با نگاهی به هرم آموزشی کشور و فارغ التحصیلان به این نتیجه می‌رسیم که نقشه راه جامع و درستی نداشتیم و باید بازنگری صورت

گیرد.

اوسط هاشمی گفت: خوشبختانه مجلس و دولت در برنامه ششم که یکسال از آن باقی است، وزارت علوم را ملزم کرده اند تا ۳۰ درصد از ظرفیت خود را به سمت مهارت سوق دهد.

او با بیان اینکه ما سرکوبگر مهارت بوده ایم، ادامه داد: فردی که به هنرستان رجوع می کند اولین سوالی که از او می شود این است که آیا شما از درس افتاده اید، و این به معنای این است که کارودانش و هنرستان را محلی برای ورود افراد از درس افتاده قلمداد کرده ایم.

او تصریح کرد: ظرفیت ملی، ظرفیت ارزشمندی است. لیکن، حکم جزیره ای پیدا کرده ایم. متأسفانه گواهینامه هایی که از مرکز آموزش فنی و حرفه ای صادر می شود، هنوز ارزش و اعتبار ملی به دست نیاورده است.

تاثیرگذار بودن رکود اقتصادی بر آموزش عالی

محمدرضا آهنگچیان مدیرکل برنامه ریزی آموزشی وزارت علوم و تحقیقات و فناوری اظهار کرد: واقعیت این است که نظام آموزش عالی شامل ۷ زیرنظام است که برخی از آن ها بسیار بزرگ و از لحاظ تعداد دانشجو و هیئت علمی با وزارت علوم برابر هستند.

او تأکید کرد: باید بررسی کرد که کدام دانش آموختگان از کدام زیرنظام ها بیکار هستند. این سوالی است که معمولاً پاسخ داده نمی شود. واقعیت این است که کیفیت تحصیل در آموزش عالی بسیار با هم متفاوت است.

آهنگچیان افزود: در بسیاری از مواقع مانند بحث های آمایش آموزش عالی، وزارت علوم حاکمیت بر این موضوع ندارد و بعضی از زیرنظام ها از استقلال نسبی برخوردار هستند. لیکن با همین ترکیب در کل دانش آموخته های دنیا برای آنان سر و دست می کشند. برخی از دانش آموخته های کشور هنوز وقتی در دوره تحصیل هستند وقتی برای ورود به دانشگاه های برتر جهان درخواست می دهند، بلافاصله پذیرش می شوند و در حقیقت این دانش آموختگان محصول آموزش عالی کشور به شمار می آیند.

مدیرکل برنامه ریزی آموزشی وزارت علوم و تحقیقات و فناوری اضافه کرد: در شرایط رکود اقتصادی آموزش عالی تأثیرگذار است و افت و خیز مشاهده شده لزوماً ناشی از آموزش عالی نیست و بسیار می تواند تحت تأثیر جوانب اقتصادی، اجتماعی، سیاسی باشد.

او افزود: صدای جامعه یا به آموزش عالی نمی رسد یا بسیار گنگ است. حتی در دستگاه های دولتی و بازار نیز مکانیسمی وجود ندارد که این صدا را به آموزش عالی برساند و متأسفانه در حال حاضر این کانال وجود ندارد.

تاثیر دانشگاه ها بر توسعه همه جانبه کشور

دانشگاه محل آموزش، پژوهش است، انتقال اطلاعات، فضیلت جویی و حقیقت جویی و محل یادگیری است که تمامی این عوامل در ارتباط مداوم با یک دیگر می توانند توسعه اقتصادی را به همراه داشته باشند، گفتنی است که در کشورهای مختلف و جوامع گوناگون توسعه و گسترش آموزش عالی در ارتباط با چهارچوب نظری، مبانی و مدل های تئوریک مختلفی صورت می گیرد، که عمده ترین آن ها را می توان نظریه سرمایه انسانی دانست که بر پایه تحلیل اقتصادی گسترش آموزش عالی استوار است و مشارکت آموزش عالی را در رشد اقتصادی از طریق بهبود بخشی به کیفیت منابع انسانی می بیند.

زمانی نیروی انسانی جایگاه واقعی و اصلی خود را در بازار کار پیدا می کند که رشد اقتصادی و تولید ناخالص ملی، وضعیت سیاسی و ارتباط با نهادهای خارج از کشور محیط فعال و پویای اقتصادی داشته باشد که در این صورت بخش زیادی از فارغ التحصیلان جذب بازار کار شده و به این ترتیب رشد و توسعه جامعه را به همراه خواهد داشت؛ بنابراین لازم است تا دانشگاه ها و جامعه ارتباط دو سویه خود را حفظ کنند تا به این صورت هم نقش دانشگاه ها در جامعه بیش از پیش شود و هم اینکه جامعه بازار کار را برای فارغ التحصیلان دانشگاهی به گونه ای فراهم آورد که دانش آموختگان با جذب بازار کار توسعه کشور را در زمینه های مختلف اعم از: فرهنگی، اقتصادی، اجتماعی، سیاسی و ... ایجاد کنند.

منبع: باشگاه خبرنگاران جوان